

Bune practici pentru combaterea corupției în domeniul achizițiilor publice

Adrian Ermurachi

Chișinău

28 iunie 2017

Contextul general în Republica Moldova

- La nivel legislativ sistemul de achiziții publice reflectă precedentă directivă a UE în domeniul achizițiilor (Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice):
  - ✓ *value for money*;
  - ✓ reducerea valorii de creștere a sumei contractului inițial (de la 30 % la 15 %);
  - ✓ transparența (Jurnalul oficial al UE);
- În anul 2016 valoarea totală a contractelor de achiziție a fost 7,52 mlrd. Lei.

Cadrul instituțional în domeniul achizițiilor publice

- AAP responsabilă de monitorizarea ex-post a achizițiilor publice (competențe limitate):
  - ✓ verifică mai mult partea de procedură și puțin rezultatul achiziției;
  - ✓ nu se expune pe oportunitatea achiziției;
  - ✓ nu se expune pe preț;
  - ✓ nu se expune pe calitatea lucrărilor etc.
- Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor:
  - ✓ nefuncțională de mai mult de un an;
  - ✓ independentă? ;
- Rolul Procuraturii, CNA, ANI, Curții de Conturi, Inspecției Financiare, etc.
- Aplicarea regulilor de achiziții publice pentru entitățile de drept privat unde statul deține cotă majoritară;

Principiile directorii pentru un sistem de achiziții publice lipsit de corupție (OCDE)

- Integritate;
- Transparență;
- E-achiziții;
- Accesibilitate;
- Participare;
- Supraveghere și control.

Toate principiile raportate la practica organizațiilor internaționale (OCDE, BERD; BM, etc), Estoniei și altor țări din regiune.

Integritatea

- Cod de etică;
- Pact de integritate
  - ✓ părțile să angajează să asigure maxim acces la informație corectă;
  - ✓ părțile se angajează să nu desfășoare acțiuni ilegale;
  - ✓ părțile se angajează să nu recurgă la scurgeri de informații etc;
- Punerea accentului pe integritate doar la o anumită etapă crește riscul la altă etapă.

Transparența și E-achizițiile

- E-achizițiile – unul dintre cele mai utile instrumente în combaterea corupției;
- Mtender - „*toți văd totul*”;
- Recomandări pentru Mtender:
  - ✓ publicarea directă a diferenței dintre costul contractului și cel efectiv cheltuit;
  - ✓ mecanism eficient de căutare;
  - ✓ Interconexiunea cu alte sisteme electronice a statului (Vama, FISC, Trezoreria, etc);
  - ✓ posibilitatea de analiză a loturilor divizate;
  - ✓ oferirea de analize ce ar arăta tendințele pentru autoritățile contractante și agenții economici;
  - ✓ indicatori de performanță pentru agenții economici.
- Includerea în ofertă a subcontractorilor și efectuarea plății direct către subcontractor.

Accesibilitate

- Participarea a cât mai mulți agenți economici (ex. mai multe IMM-uri)
- Înlocuirea numărului de acte necesare pentru aplicare la achiziții cu declarații pe propria răspundere.
- Acces îngădit pentru agenții economici care au încălcat anterior regulile integrității (ex. „lista neagră” are doar 24 agenți economici).
- După ultimele modificări normative, AAP are dreptul de a se autosesiza cu privire la includerea agenților economici în „lista neagră”.

Participarea, supravegherea și control

- AAP are un rol nesemnificativ la etapa ex-ante, diligența și buna credință rămâne pe seama autorităților contractante;
- Participarea cât mai largă a părților interesate (autorități, societatea civilă, sectorul privat, beneficiarii finali) la diferite etape ale procesului;
- AAP responsabilă de monitorizarea ex-post a achizițiilor publice (competențe limitate):
  - ✓ verifică mai mult partea de procedură și puțin rezultatul achiziției;
  - ✓ nu se expune pe oportunitatea achiziției;
  - ✓ nu se expune pe preț;
  - ✓ nu se expune pe calitatea lucrărilor etc.
- Lipsa evaluării managementului performanțelor pentru funcționarii responsabili de achiziții publice;
- Lipsește o instituție care să evalueze exhaustiv executarea contractului, inclusiv prin prisma calității.

Concluzii și recomandări

- Corupția din sistemul de achiziții publice face parte din fenomenul general al corupției;
- Combaterea izolată a fenomenului corupției din sectorul achizițiilor publice – efecte minime;
- Consolidarea responsabilității tuturor autorităților și a personalului responsabil de achizițiile publice;
- Consolidarea sistemului MTender;
- Creșterea importanței monitorizării ex-post.

Va multumesc pentru atenție!

Adrian Ermurachi
adrian.ermurachi@ipre.md